
Enderun Dergisi

Cilt:2 Sayı:2

Gönderiliş Tarihi: 12/10/2018
Kabul Tarihi: 30/10/2018
ORCID: 0000-0002-3695-846X

KİTAP İNCELEMESİ: BİR KİMLİK PEŞİNDE TÜRKİYE: OSMANLIDAN MODERN TÜRKİYE'YE.

FEROZ AHMAD , 2007

Sevara CHARYYEVA¹

Bu kitap Osmanlı İmparatorluğu ve modern Türkiye tarihi ile uzun süreli ilişki sonrası ortaya çıkmıştır. Yazar bu kitapta Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Türkiye Cumhuriyeti'nin 2006 yılına kadar olan süreci incelemiştir. Osmanlı'nın küçük devletten İmparatorluğa, İmparatorluktan Cumhuriyet'e kadar olan süreçlerin dönüşümünü ve devletin sosyal, siyasal, ekonomik olaylarını, çözülen, çözülemeyen sorunlarını dışardan bakan bir göz olarak eleştiriye açık ve anlaşılır bir dilde ele almıştır.

Bu kitap yedi bölümden oluşan kitap olup, birinci bölümde Osmanlılar: Devlet'ten İmparatorluğa, Osmanlı hanedanının ortaya çıkışı, Ordunun gelişimi, Fatih Sultan Mehmet'in başarıları, Kanuni Sultan Süleyman'ın Osmanlı'nın temelini atan 10 büyük hükümdarların sonuncusu olduğunu ve Kanuniden sonra tahta geçen sultanların harem zevklerine savaştan daha fazla önem veren, beceriksiz, sıradan ve yoz adamlar olduğunu belirtmektedir.

Yazar olayları ve kişileri anlatırken siyasi pencereden bakarak anlatmayı tercih etmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde: Reformdan Devrim'e, Batılılaşma hareketleri, Tanzimat dönemi ve Osmanlı İmparatorluğunun iflas ve kargaşalarını III. Selimden başlayan ve I. Meşrutiyete kadar olan Osmanlı'nın modernleşme çabalarını ele almış.

¹ Lisans Öğrencisi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, sewara94tm@gmail.com, [0000-0002-3695-846X](https://orcid.org/0000-0002-3695-846X)

Üçüncü bölümde Meşrutiyet devrimi, Anayasal süreçler, Balkan savaşları ve Osmanlı yenilgisi, savaşın yansımaları, Birinci Dünya savaşı, Osmanlının savaşındaki rolü ve son olarak Osmanlının yıkılma sürecini incelemiştir.

Meşrutiyet döneminde yeni Türkiye'nin oluşumunda kadınların da kritik rolde olduklarının altını çizmiştir.

Dördüncü bölümde Kemalist dönemin başlamasıyla ve Mustafa Kemal'in ölümüne kadar olan süreci ve bu süreç içinde Atatürk'ün iktidarının yükselmesi, ulusal bağımsızlık hareketlerinin doğuşu, Cumhuriyet'in doğuşu, Cumhuriyetçiliğin kök salması, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunu incelemiştir.

Yazar Atatürk'ü anlatırken "Sakarya savaşı Mustafa Kemal'in kariyerinde ve bağımsızlık mücadelesinde bir dönüm noktası oldu. Mareşalliğe terfi ettirilerek kendine Atatürk soyadını aldığı, 1934 yılına kadar kullandığı Gazi unvanı verildi" diyerek , Atatürk'ün başarılarını incelemeye almıştır.

Çok partili siyaset ve Demokrasi adlı beşinci bölümde İsmet İnönü'nün önderliğinde siyasi partilerin kurulması, Avrupa ile savaşlar, iç siyasetin düzeni, ekonomik endişeler II. Dünya savaşı , soğuk savaş gibi dönemlerde Türkiye'nin ekonomik siyasi ve sosyal durumlarını değerlendirmiştir. Yazar bu bölümde Adnan Menderes'inde başarılarından bahsetmiş. Menderes asıldıktan sonra Ankara'da kullanılan bir fıkraya da bu kitapta yer vermiş "Menderes cennete gider ve bir gün Atatürk ile karşılaşır, Atatürk ona Türkiye'deki siyasi hayatı sorar. Menderes bunun üzerine Atatürk öldükten sonra memleketin başına gelenleri bir bir sayıp döker ve son olarak kendi idamını anlatır. Sonra da 'Kısmet, paşam' der. Atatürk, 'Hayır Adnan' der, 'kısmet değil, İSMET'...

Altıncı bölümde Askeri vasiler , Cunta yönetimi, MBK: Geçici Hükümet , Ekonomik reformlar, Değişen toplumsal yapı, Yeni Siyasal Partilerin kurulması, Yeni Siyaset ve daha geniş dünya, Kıbrıs sorunu, artan ekonomik sıkıntı başlıkları altında incelemeler yapmıştır. Bu dönemdeki gelişmeler olarak kentleşme ve endüstri ortaya çıkışı, artan ekonomik olaylar, enflasyon konularına da değinmiştir. Bu bölümde okuyucu olarak dikkatimi çeken 1960 darbesi ve yönetim şekli oldu. Milli Birlik Komitesi o kadar darbe ile yönetimi ele geçirmesi, sonra da kendine ait bir yönetim planı olmadığından üniversite akademisyenlerinden fikir alarak yeni bir Anayasa hazırlaması eleştirdiğim konu oldu.

Yedinci bölümde Ordu, Partiler ve Küreselleşme ile başlayıp, Türkiye'nin değişen Sosyo-ekonomik görünümü, Kürt sorunu, Laikler ve İslamcılar ABD üyeliği ve ilişkileri, ülkeyi hep gerilime sokan Kıbrıs meselesi gibi önemli başlıklar altında incelemiştir. Bu dönemde Turgut Özal'ın cumhurbaşkanlık dönemi (1989-1993) siyasi kararsızlık dönemi olarak alınmıştır. Bu dönemde üzerinde durulan önemli konu ise ekonomi olmuş. Kamuoyu gündemine 1980'lerin sonunda Özal'ın ekonomi politikalarını eleştirerek giriş yapan ilk kadın başbakan Tansu Çillerin başarılarından da söz edilmektedir. Bu kitapta önemli isimlere, önemli olaylara küçük ama çarpıcı bir şekilde değinilmiştir. Atatürk'ten İsmet İnönü'ye, Adnan Menderesten Bülent Ecevit'e , Süleyman Demirel den Turgut Özal'a, Tansu Çillerden Recep Tayyip Erdoğan'a kadar siyasilerin başarılarını kısa ve öz olarak anlatmıştır. Kitapta son olarak Kronoloji kısmına yer verilmesi okuyucu için faydalı olur. Türkiye'nin Osmanlıdan günümüze kadar olan dönüm noktalarını sıralı bir şekilde bu kitapta yer vererek tarih severlere ayrıcalık tanımıştır. Yazar her ne kadar dışarıdan bakan bir göz olarak incelese de Türk tarihini siyasi pencereden bakarak tarafsız bir şekilde kaleme almıştır.